

TARTU TERVISHOIU KÕRGKOOLI TEADUSKONVERENTS
TERVES KEHAS TERVE TEADMINE

Dementsusega lähedase omastehooldajate võimestamine

Merle Varik

MTÜ ELU DEMENTSUSEGA

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

TARTU
TERVISHOIU
KÕRGKOOL
TARTU HEALTH
CARE COLLEGE

TALLINN UNIVERSITY

VIDEO

Omastehooldaja on

- naissoost, 49 a
- psühho-emotsionaalne ja füüsiline kurnatus

Ligikaudu 75% hooldatakse kodus

- Eestis on dementsus aladiagnoositud - 10%
- Puuduvad teenused – vähesed teadmised sihtrühma vajadustest ja suurusest, rahaline- ja/või kvalifitseeritud inimressurss

(Sotsiaalministeerium 2015)

Eestis

- koduteenuste maht väike
- dementsusega inimeste elukvaliteet kõige halvem ja suremus kõige suurem,
- omastehooldajate koormus kõige suurem,
- dementsusega inimeste professionaalne hooldus vähe rahastatud, halvasti kättesaadav ja vähe koordineeritud,
- spetsialistid eelistavad asutushooldust

(RightTimePlaceCare 2010-2013)

MTÜ ELU DEMENTSUSEGA

- 2016.a
- Tegevusuuring (*Action Research*)
okt 2016- jaan 2019

Uurimus

- Kuidas dementsusega lähedase omastehooldajad kogevad hoolduskoormust, hooldaja rolli ning kuidas see mõjub nende igapäevaelule?
- Missugused on omastehooldajate ootused ja vajaduse ning mis neid võimestab?

Metodoloogia

- Sotsiaalkonstruksionistlik ja fenomenoloogiline lähenemine
- Narratiivuurimus
- Kombineeritud valim
- 2017.a (veebruar-mai) individuaalsed narratiivintervjuud 16 omastehooldajaga
- Juhtivad ja suured narratiivid, temaatiline analüüs, induktiivne kodeerimine

Tulemused

TEADLIKKUS vs TEADMATUS	HOOLDUSEGA SEONDUV	ISIKLIK ELU
<p>Loomulik vananemine vs haigus</p> <p>Diagnoosi saamine</p> <p>Haiguse olemuse kohta</p> <p>teave</p> <p>Informatsioon ja soovitus edasise elukorralduse kohta</p>	<p>Toetavate teenuste vajadus (olemasolu ja kättesaadavus)</p> <p>Teadmiste vajadus (turvaline kk, käitumishäiretega toimetulek)</p> <p>Nõustamisvajadus sh juriidilised aspektid</p> <p>Palliatiivne hooldus</p> <p>Asutushooldusele paigutamise võimalus</p> <p>Lähedaste toetus või jagatud hoolduskoormus</p>	<p>Emotsionaalne ja füüsiline kurnatus</p> <p>Töövõime langus</p> <p>Hobide ja meelistegevuste jaoks ei ole aega/võimalusi</p> <p>Konfliktid lähedastega</p> <p>Rollikonfliktid</p> <p>Isikliku elu planeerimine</p> <p>Leinaga toimetulek</p>

VÕIMESTAMINE

Tervishoid	Sotsiaalhoolekanne	Kogukond
<p>Dementsusspetsiifiline tervishoiuteenus</p> <p>Regulaarne seisundi hindamine ja konsultatsioon</p> <p>Ravimite mõju ja sobivuse hindamine</p> <p>Koduõendus (sh elulõpu hoolduse toetamine)</p>	<p>Kodus elamist ja omastehooldust toetavad teenused</p> <p>Asutushooldus</p> <p>Psühholoogi teenus</p> <p>Tugigrupid, kogemusnõustamine sh leinaga toimetulek</p>	<p>Kogukonnaliikmete teadlikkus, mõistev suhtumine ja oskused (klienditeenindaja, ühistransport, kaaskodanikud, politseinikud, müüjad, naabrid)</p> <p>Stigmateerituse vähenemine</p> <p>Tööandja ja kolleegide toetus</p>
<p>Professionaalsus</p>	<p>Nõustamine</p>	<p>Juhtumikorraldus</p>

Indiviidikesksus

Terviklik lähenemine (riigi tasandil)

Psühho-sotsiaalne toetus

Dementsussõbralikkus

Edasised tegevused

- Tugigrupid (Tartu, Tallinn, Võru, Paide, Pärnu, Keila, Haapsalu, Jõgeva...)
- Dementsuse Kompetentsikeskus (2018-2021)

MTÜ Elu Dementsusega, EELK Diakooniahaigla,
Viljandi Haigla SA, Tartu Tervishoiu Kõrgkool

<https://www.gsb.stanford.edu/insights/value-hope>

TARTU TERVISHOJU KÕRGIKOOLI TEADUSKONVERENTS
TERVES KEHAS TERVE TEADMINE